

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 29 » 08 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Соціальна діагностика та експертиза»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
спеціальність І10 Соціальна робота та консультування
освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та соціальна політика»

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	1	2	32	14	5	6	93	150	2

Тернопіль –ЗУНУ
2025

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми підготовки магістра галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення спеціальності ІІ0 Соціальна робота та консультування, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8, від 26.06.2025 року).

Робочу програму склала професор кафедри психології та соціальної роботи, д.пед.н., професор **Парфанович Іванна Іванівна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи, д.психол.н., професор

Андрій ГІРНЯК

Гарант ОНП «Соціальна робота та соціальна політика»
д.психол.н., професор

Сергій ШАНДРУК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальна діагностика та експертиза»

1. Опис дисципліни «Соціальна діагностика та експертиза»

Дисципліна «Соціальна діагностика та експертиза»	Галузь знань, спеціальність, ОНП, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Статус дисципліни: <i>обов'язкова</i> Мова навчання: <i>українська</i>
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність ІІО Соціальна робота та консультування Освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та соціальна політика»	Рік підготовки: <i>Денна -1</i> Семестр: <i>Денна -2</i>
Кількість змістових модулів – 3	Ступінь вищої освіти - магістр	Лекції: <i>Денна – 32</i> Практичні заняття: <i>Денна -14</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна - 93</i> Індивідуальна робота - 5 Тренінг - 6
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 3,7		Вид підсумкового контролю <i>- екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Соціальна діагностика та експертиза»

2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Соціальна діагностика та експертиза» є набуття студентами знань і вмінь здійснювати практичну діяльність з використанням науково-верифікованих методів та технік; організовувати та реалізовувати профілактичну діяльність в організаціях та з різними категоріями населення у сфері психології бізнесу та управління; оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію у галузі соціальної діагностики, профілактики і експертизи.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- виявлення специфічних соціальних якостей, особливостей поведінки індивіда та розвитку організацій, їх вираження в кількісних і якісних показниках;
- аналізувати та порівнювати стратегії діагностики та розв'язання різних типів складних управлінських проблем, узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки, впроваджувати у практику результати наукових досліджень;
- оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації в галузі психології бізнесу і

управління, давати експертну оцінку діяльності, стану, самопочуття індивідів та становища організацій;

- організовувати профілактичну роботу з персоналом, володіти технологіями проектування та моделювання професійної кар'єри, посилення мотивації професійного розвитку, створювати програми удосконалення і збереження професійних ресурсів у сфері бізнесу;

- аналізувати структурні та функціональні особливості, здійснювати експертну оцінку та ймовірнісний прогноз подальшого розвитку, а також соціально-психологічний супровід розвитку організацій.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК17. Здатність аналізувати та прогнозувати основні напрями і концепції соціально-гуманітарної політики України.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування за спеціальністю **П10 Соціальна робота та консультування (231 Соціальна робота)** та базових знань першого (бакалаврського) рівня.

2.5. Результати навчання.

За результатами навчання студенти повинні:

ПРН2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

ПРН5. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.

ПРН10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПРН19. Критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у соціальній сфері.

ПРН21. Аналізувати та прогнозувати основні напрями і концепції соціально-гуманітарної політики України.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Соціальна діагностика

Тема 1. Соціальна діагностика як наука, навчальна дисципліна і технологія соціально-педагогічної роботи.

Діагностика, соціальна діагностика. Трактування поняття «соціальна діагностика». Мета, завдання соціальної діагностики як науки, навчальної дисципліни і технології роботи. Соціальний діагноз щодо стану об'єкта, соціального процесу. Специфіка соціального діагнозу.

Принципи соціальної діагностики. Принцип об'єктивності. Принцип верифікації соціальної інформації. Принцип системності. Принцип клієнтоцентризму. Принцип причинної обумовленості. Принцип комплексного підходу. Принцип конфіденційності. Принцип наукової обґрунтованості. Принцип ненанесення шкоди. Принцип ефективності.

Місце, роль і значення соціальної діагностики. Вимоги до професійного рівня соціального діагноста. Теоретичні, практичні питання, що відносяться до орієнтації в професійній підготовці кадрів. Спеціальні профорієнтаційні методики, спеціальна адаптація психологічних методик.

Тема 2. Характер соціальної проблеми як визначальний чинник в соціальній діагностиці.

Поняття соціальної норми і соціальної патології. Чинники соціального середовища. Соціальні детермінанти дій індивідів. Ідеологічна детермінація соціальних проблем. Економічний фактор впливу на дії індивідів. Виховний потенціал сім'ї в умовах сьогодення. Взаємодія особи та середовища. Різниця між конкретною життєвою ситуацією (сучасне) і умовами формування особи (минуле).

Класифікація соціальних проблем. Індивідуальні, організаційні проблеми. Соціально-екологічні проблеми. Соціально-економічні проблеми. Проблеми комунікації, інформаційного забезпечення, нормативних оцінок і пізнавальних здібностей. Проблеми структур влади. Проблеми соціальної стратифікації. Проблеми поведінкового функціонування індивіда. Сімейні проблеми. Проблеми моделювання світу й людей в ньому.

Характер соціальної проблеми як визначальний чинник діяльності. Характер соціальної проблеми та визначення змісту, інструментарію, форм і методів роботи з клієнтом, групою осіб, колективом, організацією.

Тема 3. Рівні соціальної діагностики. Становлення соціальної діагностики.

Класифікація рівнів соціального діагнозу. Соціальний діагноз на загальнодержавному рівні. Об'єктивні характеристики регіону. Умови соціального дослідження, що проводиться на регіональному рівні. Специфіка соціального діагнозу на регіональному рівні та у закладах соціального обслуговування населення.

Відмінності характеру і насиченості територіальних соціальних досліджень. Методи роботи на різних рівнях соціального діагнозу. Експертна оцінка. Експертне прогнозування й моделювання розвитку ситуації.

Історія становлення соціальної діагностики як елемента соціальної політики. Діагностика як соціальна практика. Термін «соціальні хвороби» для визначення проблем, що викликані соціально-економічними умовами життя людини. Використання «медичної моделі» технологічного підходу щодо процесу соціальної роботи.

Засоби соціальної діагностики: виникнення, інтерпретація поняття. Точки зору на природу і специфіку засобів соціальної діагностики.

Література додаткова: 13; 16.

Тема 4. Соціально-діагностичні методи в соціальній роботі.

Вимоги, що ставляться до застосування методів діагностики: валідність, надійність, однозначність, точність та ін. Додаткові, спеціальні вимоги.

Характеристика методів діагностики. Спостереження як метод пізнання і дослідження, який використовується при вивченні зовнішніх проявів поведінки людини без втручання в протікання його діяльності. Бесіда як метод отримання і коректування інформації на основі вербальної (словесної) комунікації. Анкетування як метод множинного збору статистичного матеріалу шляхом опиту клієнтів; зміст і форма анкети, диференціація питань. Інтерв'ю як наперед підготовлені питання, адресовані кожному конкретному клієнту. Види інтерв'ю: вільне інтерв'ю; фокусуюче інтерв'ю; формалізоване інтерв'ю; стандартизоване інтерв'ю; інтерв'ю з відкритими питаннями. Метод експертної оцінки. Метод експертного прогнозу як варіант методу експертних оцінок. Параметричний метод як зіставлення ключових параметрів. Метод оцінки ефективності (МОЕ) та його різновиди: прямий оцінний метод; параметричний метод; поєднання першого і другого варіантів. Аналіз документів. Тестування як дослідницький метод. Біографічний метод та специфіка методу «соціальних біографій». Ситуаційний аналіз, методи обробки даних, контент-аналіз та ін.

Методи статистичного, структурного аналізу; методи вимірювань; моделювання (конструювання); прогнозування.

Методи і методики в діагностичній роботі.

Тема 5. Технологія соціального діагнозу.

Мета соціально-діагностичної технології і процес її досягнення. Головні завдання, основні функціональні етапи. Особливості здійснення соціального діагнозу: рівень професійності спеціаліста; специфіка об'єкта і проблеми; мотивація діяльності педагога чи працівника, стиль професійної діяльності (прагнення як можна краще і докладно пізнати індивідуальність об'єкта соціальної діагностики; визначити проблеми, їх ієрархію і особливості впливу на об'єкт впливу; визначити можливості життєдіяльності клієнта; зібрати необхідну первинну інформацію для діагностичної роботи і виявити її джерела).

Компоненти цільової технології практичної діяльності: збір інформації зі всіх джерел, що відносяться до справи; оцінка інформації; визначення проблеми; планування дій; складання докладного чіткого плану дій; здійснення плану; оцінка результатів.

Інформація та вимоги до діагностичної інформації. Диференціація діяльності спеціалістів. Алгоритм процедур типової технології. Об'єкт діагностики. Вимоги щодо реалізації технологічного підходу соціального діагнозу: дотримуватись загальних технологічних вимог; дотримуватись етичних норм; захищати інтереси підопічного; володіти професійною компетенцією.

Соціальне прогнозування. Прогноз та його характер: індивідуально-прогностичний; індивідуально-корекційний; корекційно-компенсаторний розвиток і виховання.

Етапи здійснення соціальної діагностики. Етапи і алгоритм дій в діагностуванні.

Міра технологічності та творчості в діагностичному процесі.

Тема 6. Соціальний діагноз мікросередовища особи.

Соціальне середовище як необхідна умова соціалізації особистості. Соціальне середовище людини як економічні, політичні, соціальні, духовні, територіальні умови, що впливають на становлення особистості та як сукупність соціальних умов життєдіяльності людини (сфери суспільного життя, соціальні інститути, соціальні групи), що впливають на її свідомість та поведінку. Макро- (фінансове, культурне, політичне) та мікрорівні соціального середовища (конкретні умови життя особистості (сім'я, сусідство), умови в середовищі найближчого оточення (вулиця, тип поселення, навчальний чи трудовий колектив, громадські організації, формальні та неформальні об'єднання)).

Класифікація проявів соціального середовища: за видом суспільності; за видом групи; за формуючим впливом; за способом впливу на форму свідомості; за віком; за ставленням до середовища; за соціальною спрямованістю; за ступенем контактності.

Структура, етапи, завдання, зміст діагностики мікросередовища. Діагностика мікросередовища особи: як діагностика мікросередовища соціального інституту, в структуру якого включена людина; як діагностика найближчого оточення.

Соціально-педагогічний комплекс (СПК). Діагностичний комплекс як спектр методик соціологічного, педагогічного, психологічного характеру. Структура СПК. Програми і завдання СПК. Типи СПК. Методика організації соціально-педагогічного комплексу (СПК).

Тема 7. Соціальна діагностика в роботі з клієнтом.

Особливості соціального діагнозу особи. Дані загально соціологічних методів, масштабних технологій. Мікросоціологічні, соціально-психологічні, педагогічні діагностичні процедури.

Структура й методика соціального діагнозу особи. Поява соціальної проблеми. Збір і аналіз даних про соціальну ситуацію та типи дослідницьких методів: історико-генетичні й структурно-функціональні. Збір відомостей про генезис соціальної проблеми: метод соціальних біографій; метод сімейних біографій; спостереження. Залучення до соціальної діагностики фахівців суміжних областей діяльності. Зіставлення даних, їх сортування на важливі і малозначні, диференціація ознак. Постановка соціального діагнозу

Визначення характеру проблем індивіда: соціального становища, психолого-педагогічного розвитку, психоемоційного самопочуття, проявів поведінкових девіацій, спрямованості розвитку.

Методики для визначення детермінант відхилень у розвитку, самопочутті й поведінці індивіда.

Тема 8. Методика і технологія соціального діагнозу сім'ї.

Сім'я як базисна основа первинної соціалізації особи. Особливості соціального діагнозу сім'ї: встановлення контактів з сім'єю; виявлення проблем і труднощів в сім'ї; стимулювання сім'ї і окремих її членів до участі в спільній діяльності; надання посередницьких послуг у встановленні зв'язків з фахівцями. Типологія сімейної структури. Патріархальні та матріархальні сім'ї; партнерські сім'ї. Тенденції розвитку сучасної сім'ї.

Методика діагностики сім'ї. Основне призначення діагностики і моніторингу як системної форми. Основні принципи моніторингу. Вміння систематизувати збір інформації і отримані результати.

Діагностування сім'ї на рівні її підсистем. Шлюбна підсистема (чоловік – дружина). Батьківська підсистема (мати – батько). Підсистема «брати – сестри». Підсистема «батьки – діти». Поєднання методів прямої дії (переважно психологічні методики) і непрямого (метод експертних оцінок, ігрові методики, моделювання відносин, вирішення задач і ситуацій в рамках спеціальних занять, біографічний метод і ін.) втручання.

Документування результатів соціального діагнозу сім'ї. «Карта сім'ї» та її компоненти. Соціально-педагогічна паспортизація сімей.

Змістовий модуль II. Соціальна експертиза

Тема 9. Соціальна експертиза як засіб оцінки соціальних ризиків.

Актуальні проблеми в соціальній сфері України. Поняття «соціальна сфера». Тенденції та проблеми розвитку соціальної сфери: процес скорочення населення; інтенсивне скорочення робочих місць; невизначеність пріоритетних напрямів розвитку у

сфері охорони здоров'я; екологічна ситуація; недосконалість концепції соціальної політики; зосередженість уваги держави на вирішенні питань виходу з кризи, подолання інфляційних процесів та ін.

Сутність соціальної експертизи, її об'єкт та предмет. Соціальна експертиза і мета попередження соціальних ризиків у суспільстві. Соціальні ризики та соціальні аспекти ризику. Оцінка ризику. Фактор ризику. Інтенсивність ризику. Величина шкоди. Соціальні показники шкоди. Економічні показники шкоди.

Соціальні індикатори як основа здійснення соціальної експертизи. Типи граничних характеристик, що визначають наявність соціальних ризиків. Соціальні індикатори граничних умов: доля населення з доходами нижче прожиткового мінімуму; рівень диференціації доходів і споживання; зайнятість населення; смертність; доступ до системи охорони здоров'я, соціального забезпечення і освіти. Якість життя населення як індикатор рівня благополуччя.

Тема 10. Соціальний захист як мета попередження і подолання соціальних ризиків.

Сутність і напрями соціального захисту. Безпека соціальна. Соціальний захист. Напрямки соціального захисту: дитинства і юності; дієздатного населення; недієздатних громадян; сім'ї. Механізми функціонування соціального захисту. Напрями розробки механізмів функціонування системи багатопрофільного соціального захисту населення. Формування сучасних систем соціального захисту населення. Історія соціального захисту у XIX – XX ст.ст. Нові економіко-демографічні умови як заміна старій доктрині соціального захисту. Пріоритети у створенні систем соціального захисту. Глобальні соціальні проблеми і вимоги населення. Становлення соціального захисту в окремих країнах. Перші конвенції у соціальних питаннях. Соціальний захист та його характеристика у різні історичні часи.

Механізми захисту, їх створення та підтримка. Становлення практики експертизи (відомчої і незалежної).

Тема 11. Соціальні програми, програми соціологічного дослідження, експертні програми.

Напрями і види соціальних програм. Соціальні програми як вид урядових програм для захисту громадян від різних економічних ризиків і можливого погіршення рівня та умов життя. Види програм: програми допомоги інвалідам, престарілим і особам, які потребують догляду; програми медичного догляду (допомоги); програми для безробітних; програми сімейних допомог і пільг; програми компенсацій постраждалим; програми соціального забезпечення старості. Соціальні індикатори і соціальні нормативи (у якості нормативів).

Специфіка програм соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження як документ, який містить методологічні й процедурні передумови наукового пошуку. Програма соціологічного дослідження та її частини: методологічна і процедурна. Методи збору соціологічної інформації, методи обробки й аналізу отриманої інформації. Техніко-економічна частини програми.

Експертні програми, що моделюють поведінку людини-експерта. Експертні системи як програми, що моделюють поведінку людини, яка виступає експертом у конкретних предметних галузях. Призначення експертних систем; завдання інтерпретації, діагностики, контролю, планування, прогнозування. Компоненти експертних програм: суб'єкт експертизи; база даних (робоча пам'ять); база знань; програмна частина; набуття знань; пояснення і діалог.

Тема 12. Соціальна профілактика як аспект соціальної політики держави.

Сутність соціальної профілактики. Поняття «профілактика», «соціальна профілактика». Напрями дії соціальної профілактики. Первинна, вторинна, третинна профілактика: сутність, завдання, специфіка реалізації. Загальна і спеціальна профілактика. Рівні профілактики: загально суспільний, сімейний, особистісний. Порівняльний аналіз соціальної профілактики і превентивної діяльності. Мета, предмет, завдання, об'єкт, суб'єкт профілактичної дії. Чинники в профілактиці. Зміст соціально-профілактичної діяльності. Соціальна профілактика як відображення концепції соціального виховання дітей, підлітків, молоді й соціального контролю за дотримання прав і інтересів особи в державі.

Нормативно-правова база держави в напрямі профілактики негативних явищ серед індивідів, у середовищі груп, соціальних структур.

Тема 13. Організаційні основи та планування соціальної профілактики.

Завдання і принципи соціальної профілактики. Принцип системності. Принцип стратегічної цілісності. Принцип багатоаспектності. Принцип ситуаційної адекватності профілактичної діяльності. Принцип континуальності. Принцип солідарності. Принцип легітимності. Принцип полімодальності і максимальної диференціації. Зміст соціально-організаційного й психолого-педагогічного компонентів профілактики. Напрями соціально-профілактичних заходів. Типи (економічні, соціально-культурні, правові та інші), види, рівні профілактики (в межах держави, стосовно всіх громадян; в колективах і групах; індивідуально з особою). Моделі профілактичної діяльності. Медична модель. Освітня модель. Соціально-політична модель. Модель самопідсилення (комбіновано поєднує в собі основні характеристики трьох попередніх моделей). Модель «дії на благо здоров'я». Комплексне планування соціальної профілактики як одна з основних форм узгодження діяльності державних, господарських органів, суспільних організацій і трудових колективів. Комплексний план соціальної профілактики, умови складання. Структурна, функціональна, політична складові профілактичних програм. Виконання програм профілактики на регіональному й місцевому рівнях. Програми профілактики, їх призначення. Риси успішних і неефективних профілактичних програм. Практична діяльність соціальних структур з впровадження й виконання програм профілактики.

Тема 14. Методи та форми соціально-профілактичної роботи.

Система соціально-профілактичної роботи. Завдання профілактичної роботи системи служб соціальної роботи. Законодавче, нормативно-правове, теоретичне забезпечення соціальної профілактики.

Методика роботи зі впровадження форм і методів профілактичного характеру. Методи профілактики. Група методів, що продукують систематичну переробку переконань. Методики «когнітивної відповіді». Методики очікування. Методика саморегуляції. Теоретична модель сприйняття ризику. Соціальна когнітивна модель. Методика соціального контролю. Методична модель соціального розвитку.

Форми профілактичної дії. Соціологічні дослідження. Науково-методична діяльність. Медично-психологічна робота. Профілактично-корекційна робота. Організаційно-інформаційна робота. Методично-просвітницька діяльність. Психопрофілактична робота.

Засоби профілактики.

Технології соціальної профілактики на різних рівнях держави.

Тема 15. Етапи соціальної експертизи.

Загальна характеристика етапів соціальної експертизи. Етапи соціальної експертизи як організаційно і функціонально виділені стадії дослідницького процесу, що

відрізняються одне від одного характером і змістом, формами і процедурами дослідницької діяльності.

Особливості підготовчого етапу соціальної експертизи. Документи підготовчого етапу: угода із узгодженим завданням, графіком роботи і фінансовими розрахунками; проект і програма дослідження; дослідницький інструментарій. Програма дослідження.

Особливості проведення етапу збору первинної соціологічної інформації. Етап збору первинної соціологічної інформації як безпосередній контакт дослідників і об'єкта дослідження; основні принципи поведінки на об'єкті. Специфіка проведення опитування, спостереження, аналізу документів.

Етап обробки й аналізу інформації. Складання інструкцій, кодування інформації, перенесення інформації на машинну обробку, графічне зображення, співставлення результатів дослідження, вироблення висновків, визначення основних закономірностей.

Заключний етап соціальної експертизи.

Тема 16. Соціальний експеримент як вид соціальної експертизи.

Поняття соціального експерименту, соціальної інформації, гіпотези, незалежної і залежної змінних. Соціальний експеримент як спосіб отримання інформації про кількісні та якісні зміни показників діяльності соціального об'єкта в результаті впливу на нього керованих факторів. Побудова гіпотези і планування її перевірки.

Вимоги до проведення соціального експерименту: опис об'єкта спостереження в системі змінних; опис умов існування об'єкта дослідження; формулювання гіпотези про причинно-наслідкові зв'язки; визначення понять сформульованої гіпотези через емпіричні показники й індикатори; виділення незалежних змінних; виділення залежних змінних; опис специфічних умов (час, місце). Класифікація соціальних експериментів.

Проблеми при проведенні соціального експерименту. Характерні помилки соціального експерименту. Впровадження результатів експертизи (або соціального експерименту) в практичну діяльність.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Соціально-гуманітарна політика в Україні»

Перелік тем	Кількість годин					
	Лекції	Прак-тичні заняття	Самостій-на робота	Індиві-дуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Соціальна діагностика						
Тема 1. Соціальна діагностика як наука, навчальна дисципліна і технологія соціально-педагогічної роботи.	2	1	9	2	3	Поточне опитування, реферати, тестування
Тема 2. Характер соціальної проблеми як визначальний чинник в соціальній діагностиці.	2	1	9			
Тема 3. Рівні соціальної діагностики. Становлення соціальної діагностики.	2	1	5			

Тема 4. Соціально-діагностичні методи в соціальній роботі.	2	1	9	1		Поточне опитування, рерфеати, тестування
Тема 5. Технологія соціального діагнозу.	2	1	9			
Тема 6. Соціальний діагноз мікросередовища особи.	2	1	5			
Тема 7. Соціальна діагностика в роботі з клієнтом.	2	1	5			
Тема 8. Методика і технологія соціального діагнозу сім'ї.	2	1	5			
Змістовий модуль 2. Соціальна експертиза						
Тема 9. Соціальна експертиза як засіб оцінки соціальних ризиків.	2	1	5	2	3	Поточне опитування, рерфеати, тестування
Тема 10. Соціальний захист як мета попередження і подолання соціальних ризиків.	2	1	5			
Тема 11. Соціальні програми, соціологічного дослідження, експертні програми.	2	1	4			
Тема 12. Соціальна профілактика як аспект соціальної політики держави.	2	1	4			
Тема 13. Організаційні основи та планування соціальної профілактики.	2	1	5			
Тема 14. Методи та форми соціально-профілактичної роботи.	2	1	4			
Тема 15. Етапи соціальної експертизи.	2	-	5			
Тема 16. Соціальний експеримент як вид соціальної експертизи.	2	-	5			
Разом	32	14	93	5	6	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема. Соціальна діагностика як наука, навчальна дисципліна і технологія роботи. Характер соціальної проблеми як визначальний чинник в соціальній діагностиці.

Питання для обговорення:

1. Трактуювання поняття «соціальна діагностика». Мета, завдання соціальної діагностики як науки, навчальної дисципліни і технології роботи. Соціальний діагноз щодо стану об'єкта, соціального процесу.
2. Принципи соціальної діагностики.
3. Місце, роль і значення соціальної діагностики.
4. Вимоги до професійного рівня соціального діагноста. Теоретичні, практичні питання, що відносяться до орієнтації в професійній підготовці кадрів.
5. Поняття соціальної норми і соціальної патології.
6. Чинники соціального середовища. Взаємодія особи та середовища. Різниця між конкретною життєвою ситуацією (сучасне) і умовами формування особи (минуле).
7. Класифікація соціальних проблем.
8. Характер соціальної проблеми як визначальний чинник діяльності. Характер соціальної проблеми та визначення змісту, інструментарію, форм і методів роботи з клієнтом, групою осіб, колективом, організацією.

Практичне заняття № 2

Тема. Рівні соціальної діагностики. Становлення соціальної діагностики. Соціально-діагностичні методи в соціальній роботі.

Питання для обговорення:

1. Класифікація рівнів соціального діагнозу. Специфіка соціального діагнозу на регіональному рівні та у закладах соціального обслуговування населення.
2. Відмінності характеру і насиченості територіальних соціальних досліджень.
3. Експертна оцінка. Експертне прогнозування й моделювання розвитку ситуації.
4. Історія становлення соціальної діагностики як елемента соціальної політики.
5. Засоби соціальної діагностики: виникнення, інтерпретація поняття. Точки зору на природу і специфіку засобів соціальної діагностики.
6. Вимоги, що ставляться до застосування методів діагностики: валідність, надійність, однозначність, точність та ін. Додаткові, спеціальні вимоги.
7. Характеристика методів діагностики.
8. Методи статистичного, структурного аналізу; методи вимірювань; моделювання (конструювання); прогнозування.
9. Методи і методики в діагностичній роботі.

Практичне заняття № 3

Тема. Технологія соціального діагнозу. Соціальний діагноз мікросередовища особи.

Питання для обговорення:

1. Мета соціально-діагностичної технології і процес її досягнення. Головні завдання, основні функціональні етапи.
2. Компоненти цільової технології практичної діяльності: збір інформації зі всіх джерел, що відносяться до справи; оцінка інформації; визначення проблеми; планування дій; складання докладного чіткого плану дій; здійснення плану; оцінка результатів.

3. Інформація та вимоги до діагностичної інформації. Диференціація діяльності спеціалістів. Алгоритм процедур типової технології.
4. Соціальне прогнозування. Прогноз та його характер: індивідуально-прогностичний; індивідуально-корекційний; корекційно-компенсаторний розвиток і виховання.
5. Етапи здійснення соціальної діагностики. Етапи і алгоритм дій в діагностуванні.
6. Міра технологічності та творчості в діагностичному процесі.
7. Соціальне середовище як необхідна умова соціалізації особистості.
8. Класифікація проявів соціального середовища.
9. Структура, етапи, завдання, зміст діагностики мікросередовища.
10. Соціально-педагогічний комплекс (СПК).

Практичне заняття № 4

Тема. Соціальна діагностика в роботі з клієнтом. Методика і технологія соціального діагнозу сім'ї.

Питання для обговорення:

1. Особливості соціального діагнозу особи.
2. Структура й методика соціального діагнозу особи. Постановка соціального діагнозу.
3. Визначення характеру проблем індивіда: соціального становища, психолого-педагогічного розвитку, психоемоційного самопочуття, проявів поведінкових девіацій, спрямованості розвитку.
4. Методики для визначення детермінант відхилень у розвитку, самопочутті й поведінці індивіда.
5. Сім'я як базисна основа первинної соціалізації особи. Особливості соціального діагнозу сім'ї.
6. Методика діагностики сім'ї.
7. Діагностування сім'ї на рівні її підсистем.
8. Поєднання методів прямої дії (переважно психологічні методики) і непрямого (метод експертних оцінок, ігрові методики, моделювання відносин, вирішення задач і ситуацій в рамках спеціальних занять, біографічний метод і ін.) втручання.
9. Документування результатів соціального діагнозу сім'ї. «Карта сім'ї» та її компоненти.
10. Соціально-педагогічна паспортизація сімей.

Практичне заняття № 5

Тема. Соціальна експертиза як засіб оцінки соціальних ризиків. Соціальний захист як мета попередження і подолання соціальних ризиків.

Питання для обговорення:

1. Актуальні проблеми в соціальній сфері України. Поняття «соціальна сфера». Тенденції та проблеми розвитку соціальної сфери.
2. Сутність соціальної експертизи, її об'єкт та предмет.
3. Соціальна експертиза і мета попередження соціальних ризиків у суспільстві. Соціальні ризики та соціальні аспекти ризику. Оцінка ризику. Фактор ризику. Інтенсивність ризику. Величина шкоди. Соціальні показники шкоди. Економічні показники шкоди.

4. Соціальні індикатори як основа здійснення соціальної експертизи. Типи граничних характеристик, що визначають наявність соціальних ризиків. Соціальні індикатори граничних умов. Якість життя населення як індикатор рівня благополуччя.

5. Сутність і напрями соціального захисту. Безпека соціальна. Соціальний захист. Напрямки соціального захисту: дитинства і юності; дієздатного населення; недієздатних громадян; сім'ї.

6. Механізми функціонування соціального захисту. Напрями розробки механізмів функціонування системи багатопрофільного соціального захисту населення.

7. Формування сучасних систем соціального захисту населення. Історія соціального захисту у XIX – XX ст.ст. Соціальний захист та його характеристика у різні історичні часи.

8. Механізми захисту, їх створення та підтримка. Становлення практики експертизи (відомчої і незалежної).

Практичне заняття № 6

Тема. Соціальні програми, програми соціологічного дослідження, експертні програми. Соціальна профілактика як аспект соціальної політики держави.

Питання для обговорення:

1. Напрями і види соціальних програм. Соціальні програми як вид урядових програм для захисту громадян від різних економічних ризиків і можливого погіршення рівня та умов життя.

2. Види програм.

3. Соціальні індикатори і соціальні нормативи (у якості нормативів).

4. Специфіка програм соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження як документ, який містить методологічні й процедурні передумови наукового пошуку. Програма соціологічного дослідження та її частини: методологічна і процедурна.

5. Методи збору соціологічної інформації, методи обробки й аналізу отриманої інформації. Техніко-економічна частини програми.

6. Експертні програми, що моделюють поведінку людини-експерта.

7. Сутність соціальної профілактики. Рівні профілактики: загально суспільний, сімейний, особистісний.

8. Порівняльний аналіз соціальної профілактики і превентивної діяльності.

9. Мета, предмет, завдання, об'єкт, суб'єкт профілактичної дії. Чинники в профілактиці.

10. Зміст соціально-профілактичної діяльності.

Практичне заняття № 7

Тема. Етапи соціальної експертизи. Соціальний експеримент як вид соціальної експертизи.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика етапів соціальної експертизи.

2. Особливості підготовчого етапу соціальної експертизи. Програма дослідження.

3. Особливості проведення етапу збору первинної соціологічної інформації.

4. Етап обробки й аналізу інформації.

5. Заключний етап соціальної експертизи.

6. Поняття соціального експерименту, соціальної інформації, гіпотези, незалежної і залежної змінних.

7. Соціальний експеримент як спосіб отримання інформації про кількісні та якісні зміни показників діяльності соціального об'єкта в результаті впливу на нього керованих факторів. Побудова гіпотези і планування її перевірки.
8. Вимоги до проведення соціального експерименту.
9. Проблеми при проведенні соціального експерименту. Характерні помилки соціального експерименту.
10. Впровадження результатів експертизи (або соціального експерименту) в практичну діяльність.

6. Самостійна робота студентів

Основною метою самостійної роботи є збільшення ефективності засвоєння змісту навчального курсу та використання отриманих знань, набутих умінь і навичок, здобутих у процесі лекційних, практичних занять. Самостійна робота полягає в опрацюванні сучасної навчальної і наукової фахової літератури та виконується студентами у формі написання рефератів. Реферати подаються викладачеві на перевірку у визначений термін.

Варіанти самостійної роботи з дисципліни «Соціально-гуманітарна політика в Україні»

Змістовий модуль I. Соціальна діагностика

1. Соціальна діагностика в діяльності працівників центрів соціальної служби для молоді.
2. Дослідити особливості здійснення соціального діагнозу в діяльності центру соціальних служб.
3. Визначення стану соціального об'єкта: проблеми здійснення.
4. Діагноз як основа для ухвалення рішення, визначення стратегії й тактики діяльності.
5. Соціальна діагностика як технологія отримання знань і відомостей про суспільство.
6. Соціальні дослідження і їх значення для соціального діагнозу.
7. Соціальна діагностика в закладах соціального обслуговування населення.
8. Соціальні норми і соціальні патології сучасного міста.
9. Проблеми соціальної стратифікації на сучасному етапі становлення держави.
10. Соціально-екологічні проблеми та шляхи їх вирішення на місцевому рівні.
11. Проблема символізування і моделювання світу, людей в ньому.
12. Механізм соціальної діагностики на загальносуспільному рівні.
13. Проблеми комунікації, інформаційного забезпечення як суспільне явище.
14. Методи загальносоціального рівня діагностики.
15. Методи соціальної діагностики а практичній індивідуальній роботі соціального працівника благодійної організації.
16. Умови й особливості застосування інтерв'ю як діагностичного методу в практичній діяльності.
17. Умови й особливості застосування тестування як діагностичного методу.
18. Умови й особливості застосування методу експертних оцінок в соціальній діагностиці.
19. Медична модель підходу до технології соціального діагнозу в індивідуальній роботі з особою.
20. Особливості застосування методів соціальної діагностики на регіональному рівні.

21. Особливості застосування методів соціальної діагностики на загальносоціальному рівні.
22. Інноваційні методи в соціальній діагностиці.
23. Дати порівняльну характеристику медичного, соціального діагнозу та психодіагнозу.
24. Технологічність соціального діагнозу в практичній діяльності загальноосвітньої школи.
25. Технологічний процес діагностики стану клієнта в соціальній роботі.
26. Зовнішні та внутрішні соціальні фактори впливу на стан особи на конкретному прикладі.
27. Дослідницькі методи соціального діагнозу стану клієнта: місце і характеристика.
28. Етапи здійснення соціального діагнозу стану особи на конкретному прикладі.
29. Технологічний підхід в соціальній діагностиці.
30. Умови й особливості здійснення соціального діагнозу стану особи в практичній діяльності соціального педагога.
31. Обумовленість соціального стану клієнта умовами мікросередовища: аспект соціальної діагностики.
32. Особливості соціального діагнозу стану малолітньої дитини.
33. Методика соціального діагнозу стану клієнта в діяльності соціальної служби.
34. Порівняльна характеристика соціально-психологічних і соціально-педагогічних діагностичних процедур.
35. Технологія соціального діагнозу стану особи з аморальною поведінкою.
36. Зразок соціально-педагогічного паспорту сім'ї, виходячи з конкретного прикладу.
37. Ефективність методів соціального діагнозу сім'ї, яка перебуває в кризовій ситуації.
38. Соціальний діагноз неблагополучної сім'ї з акцентуацією дослідження її підсистем.
39. Соціальне діагностування неповної сім'ї.
40. Характеристика особливостей реалізації технології соціального діагнозу сім'ї (виходячи з конкретної ситуації).
41. Соціальний діагноз сім'ї як актуальна необхідність сьогодення.
42. Інноваційні методи діагностики сім'ї.
43. Соціальні проблеми сім'ї на сучасному етапі розвитку держави.
44. Умови ефективного здійснення соціального діагнозу референтної групи (на основі конкретної групи).
45. Ефективність методів соціального діагнозу формальної підліткової групи.
46. Особливості технології соціального діагнозу прокримінальної підліткової групи.
47. Особливості технології соціального діагнозу прокримінальної групи.
48. Зумовленість методики соціального діагнозу групи характером її спрямованості.
49. Особливості здійснення соціального діагнозу різних референтних груп.

Змістовий модуль II. Соціальна експертиза

1. Рівні соціальної профілактики в діяльності соціальних служб на регіональному рівні.
2. Об'єкти соціальної профілактики в м.Тернополі.

3. Пропаганда і навчання громадян знанням юридичних норм як соціально-профілактична проблема.
4. Соціальна профілактика на межі тисячоліть: проблеми й перспективи розвитку.
5. Регіональні комплексні плани соціальної профілактики.
6. Проективний та корективний плани соціальної профілактики в діяльності соціальної служби.
7. Особливості профілактичної роботи у діяльності (соціальної структури за вибором студента).
8. Просвітницько-навчальні заходи з метою профілактики негативних суспільних явищ.
9. Методика «когнітивної відповіді»: аналіз практики.
10. Метод адаптації передостороги у практичній роботі соціальних працівників.
11. Соціальна когнітивна модель в сучасних профілактичних програмах.
12. Методика соціального контролю в діяльності соціальних служб.
13. Моделі соціального розвитку.
14. Профілактичні заходи у діяльності шкірно-венерологічного диспансеру.
15. Профілактичні заходи у діяльності наркологічного диспансеру.
16. Профілактичні заходи у діяльності місцевого телебачення.
17. Характеристика телевізійної програми, яка здійснює профілактику асоціальної поведінки.
18. Практичний досвід роботи спеціалістів спеціалізованих служб та партнерських організацій з профілактики негативних соціальних явищ.
19. Організаційно-інформаційна робота соціальної служби: аспект соціальної профілактики негативних явищ.
20. Форми взаємодії соціальних служб, органів державної виконавчої влади, громадськості з питань соціальної профілактики.
21. Нормативно-правова діяльність волонтерів у профілактичній роботі соціальних служб.
22. Профілактичні заходи щодо жебракування в діяльності притулків.
23. Дослідити аспект профілактичної діяльності в роботі служби у справах дітей.
24. Функції профілактики в діяльності ювенальної юстиції.
25. Профілактична діяльність суду.
26. Проблема контролю за профілактичною діяльністю органів у справах дітей.
27. Система профілактичної діяльності класного керівника.
28. Місце соціальної експертизи серед технологій діяльності.
29. Особливості здійснення соціальної експертизи в діяльності центру соціальних служб.
30. Соціальна експертиза проблем комунікації, інформаційного забезпечення.
31. Дослідити застосування соціальної експертизи в практичній роботі благодійної організації.
32. Умови й особливості застосування методу експертних оцінок в соціальній діагностиці.
33. Технологічний процес експертизи стану клієнта в соціальній роботі.
34. Дослідити зовнішні і внутрішні соціальні фактори впливу на стан особи на конкретному прикладі.
35. Розкрити етапи здійснення соціальної експертизи становища особи в організації на конкретному прикладі.
36. Умови й особливості здійснення соціальної експертизи в практичній діяльності (соціальної організації – за вибором студента).
37. Обумовленість соціального становища індивіда умовами мікросередовища.

38. Характеристика особливостей реалізації технології соціальної експертизи сім'ї (виходячи з конкретної ситуації).
39. Умови ефективного здійснення соціальної експертизи референтної групи (на основі конкретної групи).
40. Експертний діагноз як основа для ухвалення рішення, визначення стратегії та тактики діяльності в організації.
41. Соціальна експертиза як технологія отримання знань і відомостей про суспільні організації.
42. Соціальна діагностика та експертиза в закладах соціального обслуговування населення.
43. Соціальні норми і соціальні патології сучасного міста на основі експертних досліджень.
44. Проблеми соціальної стратифікації на сучасному етапі становлення держави.
45. Соціально-екологічні проблеми та шляхи їх вирішення на місцевому рівні.
46. Проблема символізування і моделювання світу, людей в ньому.
47. Особливості застосування методів соціальної експертизи на регіональному рівні.
48. Порівняльна характеристика соціально-психологічних і соціально-педагогічних діагностичних процедур.
49. Порівняльний аналіз діагностичних, профілактичних, експертних процедур у роботі з індивідом.

7. Тренінг з дисципліни.

Структурно-тематичний план проведення тренінгу

Тема 1. «Маленькі секрети високих стосунків».

Форми та методи роботи:

Знайомство, правила роботи.

Вправа на активізацію «Розмова рук».

Гра-розминка «Асоціації».

Інформаційний блок

Міні-лекція.

Робота з фольгою (Коротка інтерпретація арт-техніки від ведучої).

Робота у загальному колі.

Робота по 5 кроковій моделі (М.Хомів).

Тест Дерево та Людина.

Інтерпретація роботи (арт-техніки).

Тема 2. «Діагностичний інструментарій для визначення готовності молодих пар до побудови стоснків без насильства»

Форми та методи роботи:

Діагностичні методики. Визначення характеру взаємостосунків у молодій сім'ї.

Анкета. Визначення знань і ставлення осіб протилежної статі до насильства в сімейних стосунках.

Опитувальник. Виявлення готовності до шлюбу та до побудови подружніх стосунків без проявів насильства.

Тести. Перевірка готовності до побудови подружніх стосунків без проявів насильства.

Виконання індивідуальних завдань за темою.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів тренінгу, самостійної роботи;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (16 тем, 7 занять, 7 оцінок).	Модульний контроль проводиться на 7 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань, кожне з яких має 5 балів і двох теоретичних питань, кожне з яких має 25 балів.	Оцінювання за організацію та проведення тренінгу.	Оцінювання написання реферату, оформлення роботи згідно вимог - 60 балів Захист реферату - 40 балів	10 тестів по 3 бали 2 теоретичних питання по 35 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи

90–100 б.: Магістрант має глибокі, міцні і систематизовані знання навчального матеріалу, може їх успішно використовувати при виконанні завдання, інтерпретації одержаних результатів, у нестандартних ситуаціях, при вирішенні проблемних питань. Відповідь відзначається повнотою, чіткістю і точністю формулювань, глибоким знанням проблеми, логічністю і послідовністю міркувань. Знання мають високий рівень узагальненості і широкий діапазон перенесення в нові умови. Наявний елемент нестандартності, креативності. Висновки до ІНДЗ зроблені самостійно.

75–89 б.: При вирішенні завдання він може самостійно відтворити основні закони, розкрити характерні особливості різних процесів, пов'язати знання з реальними явищами. Може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях. Відповідь є логічною, але недостатньо повною. Спостерігається значна ступінь творчості й ініціативи при вирішенні завдання. Наявні упущення в оформленні літературних джерел, висновків. Наявні позиції власного бачення досліджуваної проблеми.

65–74 б.: Магістрант не завжди розуміє сутність одержаного результату. Засвоєні знання мають недостатньо узагальнений характер, а тому студент може їх використовувати лише в ситуаціях, схожих із тими, які спостерігались за стандартних умов. Відчуває труднощі в практичному використанні набутих знань. Операції аналізу і синтезу мають різний рівень розвитку, що впливає на розуміння явищ і процесів. Сформовані навички і вміння мають послаблену варіативність. Відсутній самостійний, творчий підхід до аналізу ситуацій.

60–64 б.: Засвоєні знання недостатньо систематизовані, а тому студент відчуває труднощі у виявленні якісних відмінностей між явищами. Допускає помилки, які сам не помічає. Сформовані навички і вміння мають послаблену варіативність, а тому можуть успішно функціонувати лише в подібних умовах. Відсутній самостійний, творчий підхід до аналізу ситуацій. Магістрант не розуміє сутності одержаних результатів

1-59 б.: Відтворення навчального матеріалу має фрагментарний характер. Магістрант має тільки елементарні уявлення про явища і процеси. Засвоєно лише деякі з основних понять, які студент не здатний застосувати при виконанні завдання. Невірно оформлені літературні джерела. Відсутній вступ, висновки, посилання на літературні джерела.

Критерії оцінювання знань магістрантів на практичних заняттях

90-100 б.: Магістрант має глибокі, міцні і систематизовані знання навчального матеріалу, може їх успішно використовувати при виконанні завдання III рівня, інтерпретації одержаних результатів, у нестандартних ситуаціях, при вирішуванні проблемних питань. Відповідь відзначається повнотою, чіткістю і точністю формулювань, глибоким знанням проблеми, логічністю і послідовністю міркувань. Знання мають високий рівень узагальненості і широкий діапазон перенесення в нові умови.

75-89 б.: Наявні знання міцно закріплені в пам'яті студента. При вирішенні завдання він може самостійно відтворити основні закони, розкрити характерні особливості різних процесів, пов'язати знання з реальними явищами. Може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях. Відповідь є логічною, але недостатньо повною. Спостерігається значна ступінь творчості й ініціативи при вирішенні завдання.

65-74 б.: Засвоєні знання мають недостатньо узагальнений характер, а тому студент може їх використовувати лише в ситуаціях, схожих із тими, які спостерігались за стандартних умов. Відчуває труднощі в практичному використанні набутих знань. Операції аналізу і синтезу мають різний рівень розвитку, що впливає на розуміння явищ і процесів. Сформовані навички і вміння мають послаблену варіативність. Відсутній самостійний, творчий підхід до аналізу ситуацій. Студент не завжди розуміє сутність одержаного результату.

60-64 б.: Засвоєні знання недостатньо систематизовані, а тому студент відчуває труднощі у виявленні якісних відмінностей між явищами. Допускає помилки при розв'язуванні задач, які сам не помічає. Сформовані навички і вміння мають послаблену варіативність, а тому можуть успішно функціонувати лише в схожих умовах. Відсутній самостійний, творчий підхід до аналізу ситуацій. Студент не розуміє сутності одержаних результатів

0-36: Відтворення навчального матеріалу має фрагментарний характер. Магістрант має тільки елементарні уявлення про явища і процеси. Засвоєно лише деякі з основних понять, які студент не здатний застосувати при виконанні завдання III рівня.

Критерії оцінювання результатів підсумкового контролю

«Відмінно», 90-100 б.: Магістрант має глибокі, міцні і систематизовані знання навчального матеріалу, може їх успішно використовувати при виконанні завдання III рівня, інтерпретації одержаних результатів, у нестандартних ситуаціях, при вирішуванні проблемних питань. Відповідь відзначається повнотою, чіткістю і точністю формулювань, глибоким знанням проблеми, логічністю і послідовністю міркувань. Знання мають високий рівень узагальненості і широкий діапазон перенесення в нові умови.

«Добре», 75-89 б.: Наявні знання міцно закріплені в пам'яті студента. При вирішенні завдання він може самостійно відтворити основні закони, розкрити характерні особливості різних процесів, пов'язати знання з реальними явищами. Може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях. Відповідь є логічною, але недостатньо повною. Спостерігається значна ступінь творчості й ініціативи при вирішенні завдання.

«Задовільно», 60-74 б.: Засвоєні знання мають недостатньо узагальнений характер, а тому студент може їх використовувати лише в ситуаціях, схожих із тими, які спостерігались за стандартних умов. Відчуває труднощі в практичному використанні набутих знань. Операції аналізу і синтезу мають різний рівень розвитку, що впливає на розуміння явищ і процесів. Сформовані навички і вміння мають послаблену варіативність. Відсутній самостійний, творчий підхід до аналізу ситуацій. Студент не завжди розуміє сутність одержаного результату.

«Незадовільно», 1-59 б.: Засвоєні знання недостатньо систематизовані, а тому студент відчуває труднощі у виявленні якісних відмінностей між явищами. Допускає помилки при розв'язуванні задач, які сам не помічає. Сформовані навички і вміння мають послаблену варіативність, а тому можуть успішно функціонувати лише в схожих умовах. Відсутній самостійний, творчий підхід до аналізу ситуацій. Магістрант не розуміє сутності одержаних результатів. Відтворення навчального матеріалу має фрагментарний характер. Магістрант має тільки елементарні уявлення про явища і процеси. Засвоєно лише деякі з основних понять, які студент не здатний застосувати при виконанні завдання III рівня.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Комп'ютерний варіант лекцій	1-16
2.	Інтернет-джерела	
3.	Навчально-методичні рекомендації	
4.	Microsoft Power Point, AIMP, MOODLE	
5.	Ноутбук, проектор	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Джонсон А. Г. Тлумачний словник з соціології / перекл. з англ. В. Ісаїва, А. Хоронжого. Львів : видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2023. 480 с.
2. Методика соціальної діагностики взаємостосунків в суспільстві. *Теорія і методика соціальної роботи*. К., 2004. С. 78–124.
3. Методологія і методи соціально-педагогічних досліджень : навч.-метод. посібн.; за ред. С. Я. Харченко, Н. С. Кратинів, А. Н. Чиж, В. А. Кратінова. Луганск : Альма-матер, 2011. 216 с.
4. Посібник з методики мультидисциплінарного ведення випадку при роботі з безпритульними, бездоглядними неповнолітніми дітьми. *Організація «Право на здоров'я»* /авт. кол.: Белякова А. В., Боголюбова О. М., Воробійовський О. А. та ін. К. : ТОВ «Стар-98», 2020. 68 с.
5. Соціологічна енциклопедія / Укладач В. Г. Городяненко. К. : Академвидав, 2008. 456 с.
6. Соціологія: терміни, поняття, персоналії : навч. словник-довідник; за аг. ред. В. М. Пічі. К. : Каревела, Львів: Новий світ-2000», 2002. 480 с.
7. Парфанович І. І. Калаур С., Турчин-Кукаріна І. Діагностика агресивної поведінки підлітків у контексті профілактично-корекційного соціально-педагогічного впливу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2022, № 6 (120). С. 25–39.
8. Парфанович І. І. Діагностико-профілактичні технології в організації освіти майбутніх фахівців соціальної сфери. *Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції : «Сучасний стан та перспективи розвитку освіти: теорія, практика, інновації»* [текст] за заг. редакцією Т. В. Новак. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2024. 145 с. С. 95–101.
9. Парфанович І. І. Діагностика і профілактика поведінкових девіацій у діяльності науково-дослідної лабораторії. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*: зб. наук. пр. / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2022. С. 178–187.
10. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді : методичний посібник; за ред. С.В.Толстоухова, О.О.Яременко, О.В.Вакуленко та ін. К.: ДЦССМ, Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. 88 с.
11. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Зверєвої. Київ. ; Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
12. Комплекс діагностичних методик для визначення детермінант девіантної поведінки / упоряд. І. І. Парфанович. Тернопіль: ТНПУ, 2009. 152 с.
13. Stepanenko O., Valentieva T., Parfanovych I., Svoboda I., & Marukhovska-Kartunova O. The effectiveness of the project method in teaching humanitarian disciplines. *Journal of Education and Learning*, 18(3), 2024. P. 1101–1109.
14. Kyrychenko V., Petrochko Z., Necherda V., Parfanovych I., Koropetska O., & Lavrentieva I. Peculiarities of Assertiveness Development and Ways of Socialization of Personality in Adolescence. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(4), 2022. P. 163–181. URL: <https://doi.org/10.18662/brain/13.4/381>.
15. Yakovytska L., Synyshyna V., Pashko T., Parfanovych I., Kocharian A., & Barinova N. Loneliness Experienced by People with Chemical Addiction: its Characteristics. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 13(1), 2022. P. 426–447. URL: <https://doi.org/10.18662/brain/13.1/292>.
16. Objective and subjective risks of professional burnout of a social worker. *Theoretical foundations of pedagogy and education: collective monograph* / Hritchenko T., Loiuk O., – etc.

– International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2021. 994 p. Available at : DOI - 10.46299/ISG.2021.MONO.PED.III. P. 650–665. URL: <https://isg-konf.com/uk/theoretical-foundations-of-pedagogy-and-education-ua/>

Законодавчі й нормативно-правові акти

1. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про захист суспільної моралі». *Основні чинні кодекси і закони України*. К. : Махаон, 2023. С. 578–584.
3. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей». URL: [http:// www.zakon1.rada.gov.ua](http://www.zakon1.rada.gov.ua).
4. Закон України «Про охорону дитинства». *Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей*. К. : Дитячий Фонд ООН «ЮНІСЕФ», 2002. С. 20–29.
5. Закон України «Про соціальні послуги». URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
6. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю». URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
7. Наказ «Про планування діяльності та ведення документації соціальних педагогів, соціальних педагогів по роботі з дітьми-інвалідами системи Міністерства освіти і науки України» : за станом від 28 грудня 2006 р. Міністерство освіти і науки України. Офіційне видання. К., 2006.
8. Наказ «Про Порядок ведення службами у справах дітей обліку дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах» : за станом від 29.07.2009 р. Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту. Офіційне видання. К., 2019.